

Van arbeidstevredenheid tot levenslang leren: wat vindt de Vlaming ervan?

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, administratie Planning en Statistiek, VRIND 2001 en 2002, Brussel.¹

De survey 'Culturele verschuivingen in Vlaanderen', kortweg de APS-survey, is een meetinstrument dat in opdracht van de Vlaamse regering door de administratie Planning en Statistiek is ontwikkeld. Jaarlijks wordt sinds 1996 aan de hand van een face-to-face-enquête bij een representatief staal van de Vlaamse bevolking (1 500 personen tussen 18 en 85 jaar) gepeild naar de opvattingen, visies en verwachtingen van de Vlamingen. Zo werd onder meer de houding tegenover bijkomende opleiding en vorming bevroegd in 2001. In 2002 werd eveneens getracht een inzicht te verwerven in de mate waarin de werkende Vlaming tevreden is over zijn/haar job en over de verschillende deelaspecten ervan.

Arbeidstevredenheid

Via de APS-survey van 2002 kan worden nagegaan in welke mate de werkenden in Vlaanderen tevreden zijn over hun job en over diverse deelaspecten ervan. Wanneer de arbeidstevredenheid als indicatie voor welzijn op het werk gehanteerd wordt, dan lijkt dit welzijn in Vlaanderen vrij hoog te liggen. Dit blijkt eerst en vooral uit de globale beoordeling van het werk. Iets meer dan negen op tien (91,5%) van de respondenten geeft aan eerder tot zeer tevreden te zijn met werk in zijn geheel.

Naar deelaspecten bekeken, is meer dan 80% van de ondervraagden zeer tevreden of eerder tevreden over de inhoud van de job, de collega's, de uurregeling, de mate waarin men kennis en vaardigheden kan gebruiken en de werkzekerheid. Wat dit laatste aspect betreft, vallen er significante ver-

schillen te noteren naargelang het genoten opleidingsniveau. Diegenen die een diploma niet-universitair hoger onderwijs (nuho) bezitten zijn meer tevreden (eerder + zeer) over de werkzekerheid dan personen met een ander opleidingsniveau. Ook voor de mate waarin men kennis en vaardigheden kan gebruiken in de job, zijn er significante verschillen in tevredenheid te vermelden en dit zowel naar leeftijd als naar opleidingsniveau.

Meer dan 20% van de werkende Vlamingen geeft aan eerder tot zeer ontevreden te zijn met de kansen op promotie, de werkdruk en

de mogelijkheden tot bijleren. Het aspect promotie kan op significante verschillen rekenen naargelang de leeftijd. Vooral werknemers op middelbare leeftijd (45 tot 54 jaar) zijn meer ontevreden over de promotiekansen. Leeftijd en opleidingsniveau spelen ook een rol in de tevredenheid over mogelijkheden tot bijleren. Zo is één op zes werkenden met een universitair diploma eerder tot zeer ontevreden over de mogelijkheden tot bijleren. Bij mensen met geen/lager onderwijs diploma stijgt dit tot drie op tien. De 35- tot 44-jarigen zijn meer ontevreden dan andere leeftijdsgroepen over hun mogelijkheden om bij te leren.

Dat bijkomende opleiding voor de Vlaming niet onbelangrijk is, komt ook tot uiting als er gepeild wordt naar zijn houding hier tegenover.

Levenslang leren

Haast drie vierde van de geënquêteerden in de APS-survey van 2001 zijn het ermee eens tot volledig eens dat men zonder *permanente vorming* genoemd is om op termijn niet meer mee te kunnen in onze snel veranderende maatschappij. Zowel mannen als vrouwen zitten op één golflengte. Naar leeftijd en opleidingsniveau zijn er wel significante discrepanties te noteren. In de oudere leeftijdscategorieën (45+) liggen de percentages hoger dan in de jongere. Wellicht hebben de oudere Vlamingen reeds meer ervaring en ondervinding met hoe moeilijk het is om op hogere leeftijd nog een plaats op de arbeidsmarkt te hebben en houden. De hoger opgeleiden onderschrijven de uitspraak meer dan de lagere studieniveaus.

Ongeacht geslacht, leeftijd of studieniveau, is een hoog percentage Vlamingen het ermee eens tot vol-

ledig eens dat de overheid ervoor moet zorgen dat iedereen voldoende basisvaardigheden kan verwerven. Mensen zonder betaald werk zijn hiervan nog meer overtuigd dan personen met een betaalde job.

Ongeveer een vierde van de respondenten is het eens tot volledig eens met de uitspraak dat ze helemaal niet bereid zijn om buiten de werkuren jobgerichte opleiding en vorming te gaan volgen. Dat wil zeggen dat er drie vierde van de respondenten toch wel bereid kunnen worden gevonden om buiten de werkuren een opleiding te volgen. Naar leeftijd, studieniveau en werksituatie zijn er verschillen te noteren. Naarmate de leeftijd stijgt, willen mensen minder buiten hun werkuren aan een opleiding participeren. Hoe hoger het studieniveau, hoe meer men bereid is buiten de werkuren te gaan bijscholen. Ook bij degenen die geen betaald werk hebben, ligt het percentage dat zegt bereid te zijn om buiten de werkuren aan een opleiding deel te

Tabel 1.

Gradatie van tevredenheid met diverse aspecten van de job.

	Zeer onte- vreden	Eerder on- tevreden	Niet tevre- den/niet ontevreden	Eerder te- vreden	Zeer te- vreden	Totaal
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(n)
Arbeidsvoorwaarden						
Loon	2,5	10,4	13,3	60,8	12,9	803
Werkzekerheid	2,7	6,7	9,5	49,2	31,8	801
Uurregeling	1,4	4,7	10,8	52,3	30,8	801
Kansen op promotie	11,3	14,0	34,2	33,1	7,5	719
Arbeidsomstandigheden						
Fysieke werkomstandigheden	1,6	8,0	17,6	53,6	19,1	797
Werkdruk	4,0	16,8	23,7	44,8	10,7	796
Arbeidsverhoudingen						
Directe chef	2,7	6,9	15,9	45,3	29,3	734
Collega's	1,0	2,9	11,8	48,1	36,1	763
Arbeidsinhoud						
Inhoud job	0,7	2,7	9,4	55,9	31,3	800
Mogelijkheden om bij te leren	6,3	13,7	21,1	41,3	17,6	787
Mate waarin men zelf beslissingen kan nemen over werk	2,0	6,4	14,1	52,1	25,5	800
Mate waarin men kennis en vaardigheden kan gebruiken	2,0	6,2	9,2	53,5	29,1	803
Werk in zijn geheel	0,6	1,5	6,4	63,4	28,1	803

Bron: APS-survey 2002.

Tabel 2.

Houding tegenover bijkomende opleiding naar leeftijdsklasse.

Eens + volledig eens	18-24 jaar (%)	25-34 jaar (%)	35-44 jaar (%)	45-54 jaar (%)	55-64 jaar (%)	65-74 jaar (%)	75+ jaar (%)	Totaal (%)
Zonder permanente opleiding en vorming is men gedoemd om op termijn niet meer mee te kunnen in onze snel veranderende maatschappij (N = 1.355, ***)	60,2	71,2	70,5	78,6	77,5	81,0	80,0	73,7
De overheid moet ervoor zorgen dat iedereen voldoende basisvaardigheden kan verwerven (N = 1.354)	86,3	81,7	84,0	84,7	89,1	89,0	91,1	85,8
Ik ben helemaal niet bereid om buiten de werkuren jobgerichte opleiding en vorming te volgen (N = 1.174, ***)	13,4	17,5	19,2	24,2	38,2	43,3	47,9	24,5
Iedereen zou de kans moeten krijgen om zijn/haar loopbaan gedurende een bepaalde periode met behoud van loon en sociale rechten te onderbreken om opleiding en vorming te kunnen volgen (N = 1.331)	86,8	84,7	80,4	82,5	84,6	84,8	89,5	84,0

*** Significantie $p \leq 0,001$.

Bron: APS-survey 2001.

nemen, hoger dan bij degenen met een betaalde job.

Los van geslacht en leeftijd is een groot deel van de Vlamingen het eens tot volledig eens met de uitspraak dat iedereen de kans zou moeten krijgen om zijn/haar loopbaan gedurende een bepaalde periode met behoud van loon en sociale rechten te onderbreken om opleiding en vorming te kunnen volgen. Opvallend hier is dat naarmate het studieniveau stijgt, het percentage dat het hiermee eens en volledig eens is daalt. Ook tussen de groepen die geen en wel betaald werk hebben, zijn er significante verschillen te vast te stellen.

Myriam Vanweddingen
Administratie Planning en Statistiek
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Noot

1. VRIND, het regionale indicatorenboek van de Vlaamse overheid, biedt jaarlijks naast informatie over de verschillende beleidsdomeinen ook een schets van de demografische ontwikkelingen, de macro-economische situering van de Vlaamse economie in een internationale context en een beschrijving van de houding en gedragingen van Vlamingen ten aanzien van maatschappelijk relevante vraagstukken.

De VRIND-publicatie is te verkrijgen bij de administratie Planning en Statistiek, fax 02/553.58.08, e-mail caroline.temmerman@azf.vlaanderen.be. VRIND-edities kunnen ook als PDF-bestand geconsulteerd worden op de website van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. U vindt daar tevens de cijferreeksen in de vorm van exceltabellen (http://aps.vlaanderen.be/statistiek/publicaties/stat_Publicaties_vrind.htm).